

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění

Ateliér Malířství 2

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Za dverami

Behind the doors

Vypracovala: Monika Kováčová

Vedúci diplomovej práce: MgA. Milan Mikuláščík, MgA. Julius Reichel

Oponent diplomovej práce: MgA. Vladimír Skrepl

Akademický rok 2023/2024

Za dverami

V epoche poznačenej technologickým pokrokom, rýchlymi spoločenskými zmenami a statusu človeka v dobe temných civilizačných hodnôt, nadobúda tradičné remeslo a manuálna práca nového rozmeru. Remeslá nesú v sebe nielen historickú kontinuitu, ale tiež predstavujú spojenie s dávnou minulosťou, kedy ľudia prežívali a tvorili s minimom technologických pomôcok. V dnešnej dobe, keď je technológia na každom kroku a moderný život prináša často zrýchlený a povrchný prístup ku každodenným činnostiam, tradičné remeslá zastávajú rolu akéhosi útočiska, kde sa jedinec môže vrátiť k základom, k jednoduchosti a autenticite. Sú to miesta, kde sa čas spomalí a kde sa hodnoty trpezlivosti a precíznosti viažu k starostlivému prístupu k práci. Také prostredie umožňuje tvorcom a remeselníkom nielen rozvíjať svoje zručnosti, ale tiež nájsť zmysel a hĺbku vo svojej práci, ktorá nie je iba výrobkom, ale výsledkom hodnôt v spojení s minulosťou.

Prácu s kovacským remeslom vnímam ako zachovanie si kultúrnej identity, ktorá sa v mojom rodnom priezvisku nesie a vďaka ktorej možno viac rozumiem historickému kontextu tohto remesla vo vzťahu k mojej osobnej identite.

Pre marginalizované komunity, ako sú Rómovia, ktorých historická trajektória bola poznačená segregáciou a vysídľovaním, sa kováčstvo javilo viac než len povolanie – bola to cesta k integrácii. Vďaka takýmto integrovaným prístupom sa vytvára prostredie, kde sú marginalizované menšiny prijaté a to považujem za nevyhnutné pre harmonický rozvoj spoločnosti.

“V slovenskom folklóre boli kováči často zobrazovaní ako postavy so zvláštnymi schopnosťami. V povestiach boli zobrazovaní ako zruční ľudia, ktorí vedeli ukovať magické predmety alebo odháňať zlých duchov.

V mnohých kultúrach sa verilo, že železo má ochranné vlastnosti a dokáže odohnať zlých duchov alebo negatívnu energiu. Bežným príkladom tejto viery sú železné podkovy pribité na dvere alebo železné amulety, ktoré sa nosili ako talizmany. Kovanie sa preto spája s ochranou pred poškodením a poskytovaním pocitu bezpečia”

Arne B. Mann, Rómski kováči na Slovensku, 2018

V mojej diplomovej práci je prítomná esencia nadprirodzenej energie, vzhľadom k tomu, že kováčske remeslo je spojené s prírodnými živlami ako je oheň a voda. Vedome pracujem s vierou, že železo má ochranné vlastnosti a niektoré prítomné sochy majú charakter amuletu. Snažím sa nájsť možno práve svoju vlastnú mytologiu prostredníctvom imaginatívneho jazyka, ale nerada by som svoju prácu exotizovala. Inšpiráciu čerpám z historických utilitárnych alebo umeleckých kováčskych prácach, stredovekej symboliky alebo estetikou kostolnými reliéfmi, no má to čisto esteticky alebo skôr mystický význam, nie náboženský.

Súčasťou mojej diplomovej práce sú nasadené masívne kované dvere do výstavnej miestnosti, ktoré majú jednoduchý symbolický ochranný význam, zosobnené kvety, autorské podstavce alebo kovová konštrukcia obopínajúca okolie instalácie.

Pri postupe práce používam kombináciu rôznych materiálov a techník – kovanie, zváranie, odlievanie. Vychádzam z klasického kováčskeho remesla, no kombinovaním materiálov a techník som si vytvorila nový vizuálny prostriedok. Vedome apropriujem a vymedzujem sa od intelektualizovaného a konceptuálneho umeleckého prejavu.

Odkazy k historickým reminiscenciám neznamenajú útek zo súčasnosti, ale naopak jednoducho sa v nich snažím nájsť odpovede a trochu viac pochopiť komplikovanú prítomnosť. Fyzická práca a remeslo vďaka ktorému je jednoduchšie sa intuitívne s vonkajším svetom vyrovnávať. Vďaka repetitívne industriálnemu rytmu zvuku práce s kovom sa dokážem izolovať a vo fyzicky namáhavej práci sa emancipovať.

literatura:

Tell Them I Said No
Martin Herbert
ISBN 9783956792007

Rómski kováči na Slovensku
Arne B. Mann
ISBN: 978-80-89639-52-6

Naše priezviská
Milan Majtán
ISBN: 978-80-224-1357-2